

สหบุพพบท พหุพพิหิสมาส

สหบุพพบท พหุพพิหิสมาส คือ สมาสที่มี สห นิบาตอยู่หน้า บท หลังเป็นนามนาม สำเร็จเป็นบทสมาสแล้วมีบทอื่นเป็นประธาน แปลว่า เป็นไปกับด้วย.....

ลักษณะของสมาสนี้

๑. ในรูปวิเคราะห์วาง สห นิบาตไว้ต้น
๒. บทนามนามประกอบด้วยตติยาวิภัติ
๓. มี ย สัพพนามในรูปวิเคราะห์ประกอบด้วยปจมาวิภัติ
๔. ใช้กิริยาศัพท์ คือ วตตตติ หรือ วตตตติ สนิกับ อิติ ศัพท์
๕. มี ต สัพพนามหลังรูปวิเคราะห์ประกอบด้วยปจมาวิภัติ
๖. บทสมาสเป็นได้ทั้ง ๓ ลิงค์

วิธีเปลี่ยน ย ต สัพพนามในรูปวิเคราะห์

	เอกวจนะ	พหุวจนะ
ปุงลึงค์	โย โส	เย เต
อิตถิลิงค์	ยา สา	ยา ตา
นปุงสกลิงค์	ยํ ตํ	ยานิ ตานิ

วิเคราะห์ใน ๓ ลิงค์

สห ปุตุเตน โย วตตตติ โส สปุตุโต (อุปาสโก)
 (อ.อุบาสก ไค ย่อมเป็นไป กับ ด้วยบุตร เพราะเหตุนั้น อ.อุบาสก นั้น
 ชื่อว่า ผู้เป็นไปกับด้วยบุตร)

สห ปุตุเตน ยา วตตตีติ สปุตุตา (อุปาสิก้า)
(อ.อุบาสิก้า ไค ย่อมเป็นไป กับ ด้วยบุตร อ.อุบาสิก้า นั้น ชื่อว่า ผู้
เป็นไปกับด้วยบุตร)

สห ปุตุเตน ยัม วตตตีติ สปุตุตัม (กุลัม)
(อ.ตระกูล ไค ย่อมเป็นไป กับ ด้วยบุตร เพราะเหตุ นั้น อ.ตระกูล นั้น
ชื่อว่า ผู้เป็นไปกับด้วยบุตร)

สห รณณา ยา วตตตีติ ส้า สราชิก้า (ปริส้า)
(อ.บริษัท ไค ย่อมเป็นไป กับ ด้วยพระราช้า เพราะเหตุ นั้น อ.บริษัท นั้น
ชื่อว่า ผู้เป็นไปกับด้วยพระราช้า)

สห ปัจจเยหิ เย วตตตตีติ เต สปัจจย้า (ธมมา)
(อ.ธรรม ท. เหล่าไค ย่อมเป็นไป กับ ด้วยปัจจยั ท. เพราะเหตุ นั้น อ.
ธรรม ท. เหล่า นั้น ชื่อว่า อันเป็นไปกับด้วยปัจจยั)

สห เหตุหิ เย วตตตตีติ สเหตุก้า (ธมมา)
(อ.ธรรม ท. เหล่าไค ย่อมเป็นไป กับ ด้วยเหตุ ท. เพราะเหตุ นั้น อ.
ธรรม ท. เหล่า นั้น ชื่อว่า อันเป็นไปกับด้วยเหตุ)

สห ธเนหิ เย วตตตตีติ สธน้า (ชนา)
(อ.ชน ท. เหล่าไค ย่อมเป็นไป กับ ด้วยทรัพย์ ท. เพราะเหตุ นั้น อ.ชน
ท. เหล่า นั้น ชื่อว่า ผู้เป็นไปกับด้วยทรัพย์)

สห ปณณาย ยา วตตตตีติ สปณณ้า (นารี)
(อ.นาง ไค ย่อมเป็นไป กับ ด้วยปณณ้า เพราะเหตุ นั้น อ.นาง นั้น ชื่อว่า
ผู้เป็นไปกับด้วยปณณ้า)

สห สุนิสาย โย วตตตตีติ โส สสุณิสอ (เนส้าโท)

(อ.นายพราน ใด ย่อมเป็นไป กับ ด้วยหึงสะกั เพราะเหตุ นั้น อ.
นายพราน นั้น ชื่อว่า ผู้เป็นไปกับด้วยหึงสะกั)

แบบฝึกหัดท้ายบท

จงวิเคราะห์บทสมาสต่อไปนี้

๑. สทาโร (เสฏฐิ)
๒. สกริโย (ปุริโส)
๓. สสุสามิกา (อิติ)
๔. สปริวาโร (อุปาสโก)
๕. สปติ (อิติ)